

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Franciščanska ul. 6/I. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIS

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverništvo Ljubljana

Izšla vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna štev. 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne notice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petih vrst. Inzeratni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Za učiteljski sindikat.

V poslednjem času je začelo naše učitelstvo misliti pozitivneje nego kdaj prej o nameri, da ne stavlja svojega dela več strankarski politiki v službo, ki ji je dosedaj služilo prevdano.

Za to svojo novo težnjo je učitelstvo javno manifestiralo z novo smerjo, ki je rekla bi najizdatnejša pot v borbi proti strankarskim vplivom in najlažje jamstvo za napredek šole in učitelstva.

Brez te javne manifestacije in borbe bi se učitelstvo nikdar ne otreslo javnega mnenja, da ni več strankarsko opredeljeno.

Še nekaj! Ako bi bil učitelj materialno dobro situiran, ne bi bil kot tak orodje strankarskim politikom. Ali on deli usodo z ostalim državnim uradnim, išče kruha in kdor išče kruha in se bori z življenjem dela čisto brezpozorno. Zato je v odvisnosti stoječ učitelj politikom dragocen material, ker ga uporabljajo za svojega agitatorja. Mislim, da je tem nazorom sedaj odklenalo, vsaj v Sloveniji.

Dasi smo se rešili sitne muhe, vendar vidimo, da je naša strnena falanga še slaba v borbi zoper notranje in zunanje nasprotnike. Akorav smo v osmem letu državnega edinstva, vendar oblika naše organizacije še ne more biti definitivna za uspešno borbo. Izkušnje so nam to pokazale. Treba nam je edinstvenega pogleda v pogledu nove borbene forme organizacije in tudi v pogledu uporabe borbene metode za zaščito naših interesov in v obrambo našega prava.

En del učitelstva bi hotel da našo organizacijo postavi na sindikalno osnovo, da se na ta način doseže organska vez s sindikati intelektualnih in fizičnih delavcev. Dočim je drugi del za današnji način in obliko stanovskega organizovanja. Za prvo idejo, zdi se, je mlada, za drugo in današnja starejša učiteljska generacija.

V tem problemu učitelstvo koleba med mamljivim mirom prošlosti in motenju patriarhalne sedanjosti, ter realno stvarnostjo, da tako ni moglo več dalje. Ali življenje nas neha napreči. Potreba je izvršiti reorganizacijo celokupnega jugoslovanskega učitelstva na osnovi sodobnih zahtev in sindikalne podlage. K temu

nas silijo fakta in izkušnje preteklosti, kajti postati moramo tako močni, da bomo lahko zahtevali in ne prosili, da se osnovna šola izpremeni v državno ustanovo, da se nieno vzdrževanje zaimči tudi v državnem budžetu, da se spoštujemo jasni zakoniti predpisi, da se redno izplačajo pripadajoči prejemki, da se prizna učiteljevo delo za koristno državi in za sam narod, da se ne dela krivic učitelstvu z raznimi persekucijami in sličnimi dejanji.

Ne smemo obdolžiti samo onih »gori«, da smo prišli tako daleč, temveč tudi učitelstvo, je na tem krivo in to radi nedoumne pasivnosti za borbo v svrhu poboljšanja svojega socialnega položaja. Nesporno dejstvo je, da edino učitelstvo iz lastnega drži na vsaj primerni višini v državi osnovno šolstvo. In vendar nas omalovažujejo in smo primeroma malo močni, smo šibki neborbeni in brez zavesti. Pa pride še sedem čudežev. Prvi je tu: odteljal za poplavljenec! In kako se mi proti temu borimo? Protest in prošnja pri tem ho ostalo!

A zato treba borbe a ne moledovanja. Ustvariti moramo pogoje za tako borbo. To je izprememba v ideologiji, ki se vrši med učitelstvom in tudi v naši inteligenci. Usmerjeno je delo za zvezo vseh umnih delavcev in za borbo izven ožjega stanovskega kroga pri bratskih organizacijah.

Ta proces je pospešila vojna, da je ožigleden in jasen. Stvar je razumljiva. Mislili smo, da pride po svobodi na vrsto dvije prosvete. A ta sen je ostal prazna iluzija.

Dočim smo se borili v prošlosti za svobodo, se moramo boriti sedaj proti nasilju. Šola je ostala ista, ona stara patriarhalna mrtva hiša, ki je tudi vojna pri nas ni izpremenila. To je še bedna ustanova, kateri odgovarja tudi beda učitelstva. Trda ugotovitev, a resnična!

In zato se je ideologija izpremenila tudi med učitelstvom in se še spreminja, ne govori se več o prošnih temveč o borbi, ne govori se o prošniški organizaciji, temveč o borbenem združenju — o učiteljskem sindikatu in o zvezi uradniških sindikatov s fizičnimi manualnimi delavci.

Peter Jereb.

Skupščina Profesorskega Udruženja — sekcija Ljubljana.

Med profesorji vlada stanovsko edinstvo. — Združeni so vsi brez razlike strankarstva. — Zaradi narodnega edinstva se ne prepirajo pri stanovskih vprašanjih. — Solidarni so z ostalimi državnimi uradniki. — Članstvo narašča. — Lep napredek za vsestransko prosvetno in strokovno delovanje.

Medtem ko se pri nas smatra, da se moramo ločiti po strankarski opredelitvi in moramo deliti svoje stanovske vrste celo z ozirom na različno tolmačenje nacionalnih problemov, so si profesorji in meščanskošolski učitelji edini in so vsi združeni v eni organizaciji.

Njih organizacije, ki so bile pred par leti še šibke, postajajo vedno močnejše in rastejo sistematično v notranji sili. Pa ne po vnianem pompu, temveč po sistematičnem notranjem strokovnem delu.

Niti na misel jim ne pride, da bi v svoja stanovska pravila in v stanovske programe vnašali narodno edinstvo in bi s tem hoteli prevzemati kak poseben patent na patriotično mišljenje, ter s tem en del svojega stanu slikati kot manj vreden glede patriotičnega čustvovanja. Dobro se zavedajo da nacionalna vprašanja ne sodijo v njihove ožje stanovske programe in da stanovske organizacije niso za to tu, da bi opravljale policijsko službo za patriotično mišljenje nad katerikoli delom lastnega stanu.

Tega se zavedajo tudi druge uradniške organizacije in nobeni ne pride niti na misel, da bi metala iz svoje srede katerikoli del svojih tovarišev, zaradi strankarskega mišljenja, še manj pa, da bi vnašale v svoje stanovske programe vprašanja s katerimi bi hotel osumljati en del svojega stanu in ga s tem odrivati od skupnega stanovskega dela.

Dne 19. t. m. je zborovala ljubljanska sekcija prof. Udruženja v Ljubljani. Število članstva je naraslo za 23 in šteje

sekcija sedaj 245 članov od tega 160 v ljubljanski in 85 v mariborski oblasti.

Posebno lepo se je sekcija v teh prvih letih razvila gospodarsko in izkazala premoženje 34.834 Din ter podporni fond v znesku 98.756 Din.

Sekcija je sklenila pristopiti k Osrednji zvezi javnih nameščencev, ker le v skupnem boju bomo lahko kaj dosegli in je sklenila pobirati v ta namen posebno članarino mesečno po 1.50 Din od člana.

Profesorsko društvo je izdalo tudi Stalež srednjih in strokovnih šol v Sloveniji, ki je bil natisnjen v 500 izvodih, od katerih je že 301 izvod prodan. Sekcija je sklenila zainteresirati ministrstvo, da izda Stalež za vso državo.

Skupščina je nadalje zahtevala razpis za vsa izraznena mesta do 31. julija; znižanje učne obveznosti; honoriranje razredništva; neokrnjeno funkcijsko doklado ravnateljem; prosto vožnjo profesorjem zemljepisno o počitnicah; stalščje glede snuioče se Profesorske Kreditne Zadrage; obravnavati je potrebo novih zgradb za srednje šole; vraščanje učnih knjiž za srednje šole; učni načrti za srednje šole; pisateljem učnih knjiž naj se izposluje popolnen dopust.

Skupščina je razpravljala o sledečih aktualnih temah: 1. O uradniškem zakonu in megi uporabi s posebnim ozirom na profesorje, ref. prof. Vlad. Lapajne, ref. min. prosv. 2. O mednarodnem kongresu srednješolskih profesorjev v Ženevi poroč. prof. dr. V. Breznik. 3. O pomenostavitvi šolske administracije, poroč. dir. K. Hočevnar.

Nezaslišana krivica učiteljem, potrjenim k vojakom.

Križev pot po odslužitvi kaderskega roka. — Službe bi se morale rezervirati. — Tudi na službenih letih so prikrajšani učitelj-vojaki. — Nujna potreba izpreembe zakona.

Učitelji-vojaki so gotovo hvaležni tovarišu M. Vaudi, ki je v 5. številki »Učiteljskega Tovariša« razkril krivice, ki jih trpijo zaradi vojaške službe. Ni pa razgalil krivic, ki jih trpijo ti učitelji po dovršeni kaderski službi. Zato naj mi bo dovoljeno, da v sledečem omenim še te.

Po dokončanem kaderskem roku je učitelj na cesti brez službe. Znova se

mora pehati za sprejem v državno službo, mora vlagati kolkovano prošnjo s številnimi kolkovanimi prilogami in overovljenimi prepisi in čakati, nestrpno čakati odrešena iz težavnega položaja.

Srečen, kdor ima še neizčrpne starše in tako dobre sorodnike, da mu nudijo stanovanje, hrano, kupijo obleko. A marsikateri nima podpornikov, dela

objemal belo hišo. Smreči gai je sprejeli prestrezal cestni prah, ob stenah so se popenili špalirji sadnega drevja, za šolo je rasla povrtnina, navmes so se črtale lehe živopisnega cvetja. Tod je prohal Črnagor od bele zore do vlažnih večernih senc, se razgovarjal s svojimi čebelami, miloval svoje cvetke, karal nezgodni mrčes na sadnem drevju, videl vse kar je snovala priroda čudotvornega okrog njega in poznal vsako bilko cvetico in drevo, ki jim je večča in dobra roka njegova negovala rast in pospeševala plodnost. S tem vrtno v duši je hodil, bival in delal povsod. V učilnici je bil vrtnar, kjer je presajal v duše Barjančičev, kar je njegova duša imela v sebi naličenega. To je bilo delo učitelja-umetnika in učitelja-očeta, ki se je blagotvorni rosi enako pretakalo izmed štirih sten v vso okoliščino, da so po črni zemlji in v mrtvilo zasajanih dušah takisto dehteli in se bohotili vrtni cvetja, sadja, pravosti, lepote in ljubezni. »Ko bi mogel biti učitelj na Črnagorjevi barjanski šoli!« sem si želel v mladih, lenih, burnih letih.

In v naš krog na naše skupščine in na naša zborovanja je prinašal ta svoj dušni vrt, da je bila vsaka težka ura pretkana z rožami in da je vsak vesel trenutek dehtel v Črnagorjevem cvetju.

In tako je spomin na tiste čase do današnjega dne pretkan z lepoto in dehteč v lepoti Črnagorjeve poštene, plemenite, bratske duše!

Ko se je končno ustavil na Viču, je na zemlji — groblu enaki — ob Tržaški cesti s svojimi žuli in svojim znojem napravil in uredil vrt, ki mu ni blizu enakega. Tukaj je hotel zadnja leta svojega življenja prebiti v obdelovanju zemlje, da jo vso prekrije s cvetjem in vso prepoli z vonjem. Z zoro je prihajal, da je želel dobro jutro prirodi, z mrakom je odhajal, da je voščil lahko noč svoji ljubljani zemlji. »Ko bi mogel biti oskrbovavec Črnagorjeve ljubezni!« si je zaželelo moje srce. A Črnagor se je vedno bolj nihal k svetlim tlam, vedno bolj se je nabil do cvetnih gred, dokler ga ni zemlja pogoltnila vase in dokler ni vodoravnega moža zasulo in prekrilo cvetje čez in čez... Konec!

Med začetkom in koncem — koliko dela, koliko naporov, koliko močnatosti! Zakaj deloljubnosti, skromnosti in odpornosti, so se pridružile vrline moža, ki ga je prekalil vihar življenja in mu poželil glavo; odkritosrčnosti, zvestoba in značajnost. Tak se je odzval vsake-mu vabilu, ki ga je klicalo, kjerkoli so si želeli, da narodni govori o vrtnarstvu, sadjarstvu, čebelarstvu itd. Bil je po na-

Naročajte zvezke Učiteljske tiskarne, ki se prodajajo v korist Učiteljskega Konvikta in Učiteljskega Doma.

LISTEK.

† Fran Črnagoj.

Rodila ga je Črna vas na Barju poleg Ljubljane (27. januarja 1865), ki je v dobi Črnagorjeve mladosti samevala ob Izanski cesti in leto za letom s strahom pričakovala, kdaj in zopet zajamejo jesenske in pomladanske poplave, da ji uničijo vse plodove siromaške zemlje in s trpljenjem bednega seljaka pridoblene najnujnejše življenske potrebe. Ljubljana domača vas mu je dala na življenje, pot trino popotnosti, delohubnost, skromnost in odpornost. S to dediščino sinu preproste in v siromaštvo potapljajoče se vasice oblagodarien, je Črnagoj krenil na naporno cesto šolanja, kjer se je srečal z Jankom Likarjem, se z njim pobratil in srkal skupno z njim vsa dolga leta iz čaše življenja radost in trpkost narodnega, zavednega in ponesnega učitelja. Likarjevo filozofijo, resignacije in fatalizma je krotil in omiljal Črnagojev zdrav humor, ki je marsikatero solzo bridkosti pretopil v posmeh, prezira in odraslo moške volje; ali zmajal ali padel! Kompromisov ni v nazorih, ki jih da in utrdi življenje!

Od Svetega Gregorja se mu je prevajala pot v Izlake, od tod v Šmartno pod Šmarno goro, potem pa je z mirnim, enakomernim korakom dopotoval nazaj na barjansko šolo, kjer je ostal do upokojitve. V učiteljski službi je bil od leta 1885. do leta 1924. Zadnja leta je prevzel posle oblasnega nadzornika šolskih vrstov, dokler se ni preselil na Vič pri Ljubljani, kjer se je nastanil v lastni hiši in se lotil dela na obsežnem zemljišču.

Morda je že trideset let od tedaj, ko smo mladi in stari tovariši obiskali Črnagoja v njegovi šoli v Šmartnem pod Šmarno goro. Iskreno nas je pozdravil in gostoljubno sprejel. Razkazal nam je svojo šolico, navdušeno govoril o svojem šolskem delu in z živo ognjevito besedo opisoval lepoto kraja, ki se je v zelenju in cvetju prostiral pred nami. Črnagorjeva beseda mi je odkrila nove lepote učiteljskega poklica, v tej besedi se je vidoma stopnjevala lepota kraja, da je bil utemeljen moj klic: »O, ko bi mogel biti učitelj na Črnagorjevi šoli!«

Na Barju je ob novem šolskem poslopju pričaral Črnagoj iz pustinje in neplodnosti prelep šolski vrt, ki je kakor široko razpleten in bujno cvetoč vене

Naročite „Zvonček“! Prva številka je v tisku. Plačajte četrt naročnine naprej!

dolgoze, če ima pri kom kredit, je na slabšem kot berač. Revez je že hvaležen onemu, ki mu ponudi — cigareto! Medtem ko njegove tovarišice in tovariši, ne-sposobni za vojno službo brezskrbno, mirno dalje vrše svojo civilno službo, vlečejo plačo — tudi med počitnicami — jih na cesto vrženi učitelji-vojak s trpkim čustvom blagruje: saj bodo tudi eno leto prej stalni, pridejo leto prej v višji plačilni razred, bodo vedno najmanj eno leto prej pred njim.*

Saj malce bi se mu popravila krivica ako bi se mu rezervirala služba, ki jo je moral opustiti zaradi odslužitve kaderskega roka, oziroma da bi se ga takoj po dovršeni brezplačni vojaški službi nastavilo na kako službeno mesto.

In ker dandanes, žal brez pritiskanja kljuk ne gre leta revež v centralo k oblastnikom pri prosvetni upravi ali celo k načelnikom mogočnejših političnih strank kakor mu mnogi svetovalci demoralizirajoče priporočajo.

Oblastniki ga z lepimi besedami sprejmejo — ali na tudi ne — mu gbljubijo hitro rešitev prošnje in priporočajo

* In pozneje, ko bo zopet nastavljen kot učitelj, se bo moral med glavnimi počitnicami vežbati pri orožnih vajah in oni, ki ima — so tudi taki — ali bo imel družino bo moral zroli z učiteljsko plačo vzdrževati sebe in svojece na dveh oddaljenih si krajih.

božjo mast, potrpljenje. In ko minevajo tedni v skrbih in nestrmem pričakovanju išče zopet sredstev za pot v Ljubljano ali Maribor — on ne uživa ugodnosti polovične železnične vožnje! — in še boli skrušen ko prvič stopa pred oblastnike ponižno povprašujoč in s strahom pričakujoč novolien njih izrek. Potolažilo ga navadno s tem, da pač kmalu pride rešenje — iz Beograda.

Jeli na tudi res in samo oddaljeni Beograd kriv zavlacovanja? Z ozirom na krivice ki jih trpi učitelj-vojak, pričakuje poštena javnost, da se rešijo čim naihitejše in pred vsemi drugimi prošnje učiteljev-vojakov za zopetno nastavitev v učiteljsko službo, in to je najmanj, kar se sme zahtevati.

Upoštevati je tudi deistvo, da želi podeželsko prebivalstvo primerno število moških učnih moči ki so potrebne zlasti na šolah, natrpene z ženskimi učnimi močmi, ne le zaradi šolskega ampak še boli zaradi delovanja izven šole pri mnogih kulturnih in gospodarskih potrebah kmetovalcev. Krutost določil člena 4. točke 5 in člena 133. točke 10. čln. zakona na za dolgo časa odvrača k vojakom potrjene učitelje od službovanja in zmanjšuje število potrebnih moških učnih moči. Naj se jih tedaj po dovršeni vojaški službi čimprej zopet nastavi.

Imajte sočutje s krivice trpečimi učitelji-vojaki in jim pomagajte!

A. L.

Učiteljska Samopomoč.

(Poročal tov. Ivan Kocijančič na obnem zboru dne 18. julija 1926 v Celju.)

(Konec.)

Letna vplačila članov.

Pri večjem številu društvenih članov je tudi več smrtnih slučajev na leto. V letu 1923, ste plačali za 6 smrtnih slučajev z letnino in upravnino 15 Din, v letu 1924 za 6 smrtnih slučajev 15 Din, v letu 1925, za 13 smrtnih slučajev 56 Din za leto 1926, računamo, da bo 20 smrtnih slučajev, torej 100 Din članski prispevek je bil v letu 1923, in 1924, po 2 Din, v letu 1925, in 1926, pa po 5 Din za smrtni slučaj. To letno vplačilo je komaj 1% od izplačane posmrtnine. Posojil na take obresti ne izdaja noben denarni zavod, U. S. pa daje posojila, katerih niti vrniti ni treba.

Vsakdo lahko sam izračuna, koliko bo vplačal, če bo živel in plačeval članski prispevek še 20, 30 ali 50 let. Naračunal bo znesek, ki bo komaj $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$, gotovo pa ne čez $\frac{1}{2}$ današnje posmrtnine.

Vprašam Vas pa, kakšen je pa končni obračun za tistega člana, ki je omagal že po par letih? Vplačal je komaj par stotakov, otroci — družina njegova dobi lepe tisočake.

Pozabiti ne smemo, da so nam — vsaj biti bi nam morale! — družine naših tovarišev in tovarišic poleg naših sorodnikov najbližje, najdražje, katerim moramo v silii pomagati. Kakšen tovariš pa sem, če se mi tovariševa družina, ki je pravkar izgubila očeta ali mater, ne bo smilila! Že samo ta vzrok se mi zdi tako važen, da bi noben učitelj ali učiteljica, ki govori kdaj o »tovarištvu«, ne smel(a) ostati izven organizacije Učit. Samopomoči.

činu in vsebini predavanja, po nastopi in občevanju poljudno-znanstven učitelj naroda prvega reda. Z delom in proučevanjem tainega snovanja prirodnih sil se je stalno izpopolnjeval sam, a iz ljubezni do naše širne očetnine je prepotoval vse žužne kraje, da je spoznal ljudi, njih življenje in da se je hotoma navdušil še bolj v ljubezni do ujediničenega naroda in do ujediničene naše domovine!

Kakor na vsakem svojem službenem kraju tako je tudi na zadnji postaji na Viču dal svojim prijateljem in sosedom vse svoje moči in izkušnje na razpolago. Kot nacionalno zaveden in prepričan Jugosloven je stopil zadnji čas na čelo domačemu sokolskemu društvu, ker je bil uverjen da mora na tem položaju največ koristiti moralnemu in fizičnemu zdravju bratov in sester, ki so ga po delu spoznali in so ga hoteli imeti med seboi.

Iz stare garde učiteljev, ki so prebili najhujše čase, a se s svojim prepričanjem in čistim značajem niso uklonili nobeni sovražni sili, se je nepostovljivo umaknila s Črnogole markantna, odlična osebnost. Anima pia! V trnjevem vencu naše prošlosti bodice na ostrini s kapljo krvi ki je privrela iz

Agitacija, Zahvale.

Učit. Samopomoč je gojila v pretekli poslovni dobi mnogostransko agitacijo. Navedem naj le sledeče:

O priliki učiteljskega kongresa meseca avgusta 1923 v Ljubljani se je brezplačno razdelilo med udeležence okrog 1000 društvenih pravil. — »Učit. Tovariš« je priobčil v obeh slavnostnih številkah (31. in 32. iz leta 1923.) velik inserat o U. S. — Z letaki (donatiji iz Učit. Tovariša) se je v septembru leta 1924. prebravila vsa Slovenija — nad 600 pisem. Posamezniki so prejeli od društvene uprave pisma in vabila za pristop. — Predsedniki učiteljskih društev in krožkov so vpeljavali razgovore o U. S. na zborovanjih, vneti nabiralci(ke) članov pa so predavali o U. S. pridno nabirali prigašence in oskrbovali vsa potrebna posredovanja med člani in upravo. — Gospodarski odsek UJU poverjenstvo Ljubljana je na pokrajinskih skupščinah v l. 1924. in 1925. priporočilno omenjal U. S. — Društveni upravnik je sestavljal in priobčeval daljše in krajše članke ter informacijske vesti v naših stanovskih glasilih »Učit. Tovariš« in »Slov. Učitelju«.

Najživahnejšo in skoro gotovo tudi najuspešnejšo agitacijo za U. S. je vršil vsekako »Učit. Tovariš«. V pretečenih mesecih bodete našli malo številk tega lista, kjer ne bi bilo govora o U. S. Če je drugo gradivo urednika zasipalo našel je še vedno kak prazen prostorček da je stisnil v list to ali ono o U. S. Društvena uprava si je s tem prihranila nebroj pisem, reklamacij in pojasnil, društveniki

stokrat raničenega, a nikoli zlomljenega moškega srca!

Padel je v grob zgled in vzor nacionalnega učitelja, ki se je dvignil iz nižin naroda, se ves izživel za njegovo in našo blaginjo in se na nedokončanem zaletu tvornosti preselil med število onih naših sotrudnikov in bratov ki jim nikoli ne ugasne spomin v zvestobi naših src!

V vsem javnem svojem življenju sem hotel biti na strani Črnogolevi. Danes še ne! Sai mi še do groba nisem mogel. Z njim so šla dobra dela njegova — dovoli častno spremstvo. Kar nas je še ostalo, prevzemimo njegovo duševno dediščino in porazdelimo med izčrpane svoje moči in služimo idealom svojih mladostnih sanj in velikim potrebam narodove bodočnosti do poslednjega dne!

V mojem stanovanju je že sahnela palma ki mi jo je pred leti daroval Črnogol. Sedaj poganja nove sočno zelene liste. Rasti, rasti v spomin na tovariša, prijatelja in brata!

E. Gangl.

so bili o pravem času in dovoljno obveščeni o vsem delu v U. S. vsa agitacija v »Učit. Tovarišu« je bila brezplačna. Zato sem prepričan, da smem prav tako v Vašem imenu kakor sem mu v svojem že neštetokrat izrekel izreči iz tega mesta uredniku »Učit. Tovariša« društvenemu odborniku tov. Ivanu Dimniku našo najlepšo zahvalo za skrb in naklonjenost napram U. S. Prosim ga le še da tudi v bodoče ne pozabi našega društva.

V l. 1925. se je pridružil »Učit. Tovarišu« še »Slov. Učitelju«, ki od tedaj večkrat priobči kaj o U. S. in s tem obvešča ter širi dobro misel med čitatelji. Tudi njegovemu uredniku izrekam društveno zahvalo.

Pohvalno omenjam društvene odbornike, ki so pogosto prihajali na odborne seje, podajali dobre nasvete in z vsjo resnostjo skrbeli za procvit U. S.; naše marljive tovariše-nabiralce in tovarišice-nabiralke, ki so prijavljali v lepem številu nove prigašence in skrbeli za potrebno posredovanje med člani in društveno upravo; društvu U. S. naklonjene predsednike učiteljskih društev, ki so radevolje podpirali naše stremljenje na društvenih zborovanjih in končno vse tovariše in tovarišice, ki so na ta ali on način pomagali U. S. do današnjih lepih uspehov. Vsem tem bodi izrečena pri-

srčna zahvala za njih veliko in uspešno izvršeno delo. Zvesti naj nam ostanejo tudi v prihodnje!

Priporočila in sklep.

Uprava U. S. je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se društvo poživilo, okrepilo in razširilo tako, kot je z ozirom na njegov plemenit namen potrebno. Ni šlo vse na prvi poziv, na prvo prošnjo, na prvo opozorilo. Upravnik se je tolažil s tem, da tudi drevo ne pade na prvi udarec. Počasi, stopnjama so se kazali uspehi. Danes je U. S. krepka, gospodarska organizacija, ki z visokimi posmrtninami gmotno podpira učiteljske družine, z umevanjem pravega tovarištva buji in vzdržuje tovariško zavest, z mogočnim številom svojih članov pa stavi učiteljstvo v najboljšo luč pri drugih stanovih.

Nismo še na cilju! Pogrešamo še mnogo tovarišev in tovarišic. Naša sveta dolžnost je, da tudi te pridobimo in privedemo v naš krog. Bodimo tovariši v delanju in ne samo v besedi. Skupno pomagajmo vsi tistemu, ki je pomoči najbolj potreben, saj pridemo prej ali slej vsi na vrsto.

Z željo, da bi Vam društvena uprava podala na prihodnjem obnem zboru kar najbolj razveseljivo sliko o društvenem razmahu, sklenem svoje poročilo.

Splošne vesti.

— **Proti preganjanju učiteljstva na Hrvaškem in v Slavoniji.** Na iniciativo novega predsednika UJU tov. Vlade Petrovića so imeli nekateri referenti ministristva prosvete posvetovanje z Izvršnim odborom UJU radi preganjanja hrvaškega učiteljstva. Zedinili so se na sledeče načelno stališče: 1. Onih ki imajo službene pregreške se ne more ščititi in se mora dopustiti da se proti njim disciplinarno postopa; 2. vsi podatki o preganjanjih se morajo najprej ugotoviti glede točnosti, potem šele podvzeti nadaljne korake; 3. takoj naj se povzroči osnovevanje prosvetnega disciplinarnega sodišča da se ti slučaj lahko hitro rešijo; 4. ministru prosvete predloži UJU poslednjič spisek vseh preganjanjih učiteljev, da bo ministristvo lahko kontroliralo delovanje svojih podrejenih oddelkov v tem pogledu in popravilo krivice; 5. Uprave UJU in poverjenstva dolžnost je da se z vsemi silami zavzame proti preganjanju učiteljstva, zato je naprositi ministristvo prosvete naj odredi, da se bodo v vseh oddelkih dajale predsedniku potrebne upravičene informacije in pojasnila.

— **Posvetovanja o novih učnih načrtih.** Ministristvo prosvete je izdalo nove učne načrte za osnovne šole, o katerih so se pred tednom posvetovali sreski nadzorniki ljubljanske in mariborske oblasti. Dne 20. t. m. je imelo uradno posvetovanje o tem ljubljansko učiteljstvo, ki ga je sklical sreski šolski nadzornik. Iz drugih okrajev pa nam poročajo okrajna učiteljska društva da se vrše posvetovanja o novih učnih načrtih na društvenih zborovanjih.

— **Naše prosvetne razmere.** »Narodna Prosveta« piše: Premešča se izkušen učitelj z deca za solanje in na njegovo mesto postavlja novinec ali novinka; preganja se učitelja iz mesta v selo, često brez ugotovitve krivde in pregreška; poedina premeščanja povzročajo strankarske osebe; brez službene potrebe se izmenjavajo uravitelji z njihovih položajev, jih odstranjujejo iz uradnih stanovanj in se jim odvzamejo drugi dohodki; v uradnem šolskem stanovanju je nameščen občinski uradnik a učitelj in uravitelj se mora pravdati za stanovanje, ki mu pripada; pri službenih zadevah se jemlje v obzir strankarska pripadnost in se je v poedinih slučajih zahtevala celo legitimacija.

— **Možitev učitelje.** Ministristvo prosvete je izdalo odlok, s katerim prepoveduje učiteljem sklenanje zakona brez posebnega dovoljenja ministristva. V kolikor smo poučeni od verodostojne strani, je izdalo ministristvo ta odlok predvsem iz uravnih razlogov ker so se pojavljale velike neprilike zlasti pri učiteljih, omoženih z državnimi uradniki in neučitelji, ko so bili premeščeni na nova službena mesta in zahtevali službene premestitve tudi za svoje žene. Pri takem premeščanju so mnogokrat trpele starejše in zaslužne učiteljice.

— **Pri ministristvu financ.** V imenu UJU sta bila v raznih zadevah pri ministristvu financ podpredsednik tov. Tihomir Kostić in član Izvršnega odbora UJU tov. Danilo Džordjević. Iznesla sta sle-

deče zadeve: 1. Glede izplačila razlik, 2. glede pridobivanja 15% pri 32-letni službeni dobi po šolskem zakonu, 3. glede starih dolgov države ki so v partiji 55., ker se oblasti izgovarjajo, da za ta izplačila ni kredita čeprav je predviden v tej partiji proračuna, 4. glede učiteljskega v Beogradu, ker ga ogroža proračun. — G. minister je izjavil da se bo razlika prišla izplačevati v najkrajšem času v partiji 55. proračuna je predvidenih 30 milijonov, od česar dobi ministristvo prosvete 4 milijone in je zadeva tega ministristva, kako odredi izplačilo. Kar se tiče drugih vprašanih ki jih je izpremenil finančni zakon, je zadeva ministristva prosvete da jih izpremeni in vnese v finančni zakon.

— **Državljanstvo.** Na poverjeništvu se obračalo tovariši in tovarišice iz Primorskega in prosijo pojasnila, kaj smo ukrenili v zadevi državljanstva. Zato sporočamo vsem prizadetim, da smo odposlali vlogo na ministristvo že v začetku meseca, julija. Obvestili smo o tem tudi našega referenta v Beogradu, ki se osebno zanima za zadevo in si intenzivno prizadeva, da bi bile vse prošnje čimprej ugodno rešene.

— **Za okrepitev UJU.** Izvršni odbor UJU je sklenil da bo predsednik UJU v svrhu utrditve zvez posetil vsa poverjenišтва, poedini člani pa bodo napravili organizacijska potovanja posebej v kraje kjer je organizacija slaba. Prva organizacijska dela se bodo izvršila v Bosni in Hercegovini, eden član pa izvrši podrobno organizacijo v Črni gori.

— **Preganjanja učiteljstva na Hrvaškem** trajajo naprej. Kakor poroča »Narodna Prosveta« se vrše še vedno naprej premeščanja učiteljev na Hrvaškem. List prinaša tudi poedine konkretne slučaje.

— **Tovariš Mencin nas naproča,** naj z ozirom na razne čestitke k imenovanju za šolskega uravitelja v Mariboru, pojasnimo, da on ni nanovo imenovan, temveč je njegova premostitev kot učitelj s I. deške na II. deško osnovno šolo v Mariboru le formalnega značaja, kakor vseh onih učiteljev ki so bili s istim odlokom formalno premeščeni s I na II. deško osnovno šolo.

— **Učiteljstvo in organizacija državnih nameščencev.** Ormoško učiteljsko društvo je na zadnjem zborovanju sklenilo, da naj vsi člani pristopijo tudi k uradniški organizaciji. Tudi Ptuško društvo je napravilo enak sklep. Društva opozarjamo da urede tudi gospodarsko stran tega vprašanja glede plačevanja članarine pri uradniških organizacijah. Vsekakor je treba pozdravljati zibanje učiteljstva, ki s tem izraža solidarnost z ostalim uradništvom.

— **Začetnik šolski upravitelj.** Učiteljstvo v Prekmurju se je že večkrat pritoževalo ker se namešča učitelje-zacetnike kot šolske upravitelje. Zagotavljalo se je da so to le izjemni slučaji vsled domanikanja učiteljstva in se slučaji ne bodo ponavljali kakor hitro bode dovoli učiteljev. Letos bodo zasedena vsa mesta v Sloveniji in še bo par tovarišic brez službe, gotovo pa ne bo domanikanja. **Kljub temu** je bil nameščen